

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział I	
Teoretyczne podstawy międzynarodowej wymiany handlowej (Jerzy Rymarczyk)	11
1. Istota i formy handlu międzynarodowego	11
1.1. Definicja i podział form handlu zagranicznego	11
1.2. Bezpośredni i pośredni handel zagraniczny	12
1.3. Handel tranzytowy	14
1.4. Obrót uszlachetniający i reparacyjny	15
1.5. Obrót licencjami i know-how	16
1.6. Franchising	17
1.7. Leasing	17
1.8. Transakcje związane, kompensacyjne i barterowe	18
1.9. Konsorcja eksportowe	19
1.10. Inwestycje bezpośrednie	20
1.11. Formy handlu na rynkach zorganizowanych	21
2. Motywy i korzyści z handlu zagranicznego w świetle teorii	26
2.1. Merkantylizm	26
2.2. Klasyczna teoria wolnego handlu	27
2.3. Teoria obfitości zasobów	30
2.4. Korzyści z wymiany międzynarodowej w świetle alternatywnych teorii	32
Rozdział II	
Problematyka współczesnej wymiany handlowej	39
1. Międzynarodowa wymiana towarowa (Bartosz Michalski)	39
1.1. Wybrane aspekty historyczne	39
1.2. Zarys głównych problemów i wyzwań na przełomie XX i XXI wieku	48
1.3. Najważniejsi partnerzy handlowi na świecie. Analiza zmian w wymianie międzynarodowej w ujęciu geograficznym	56
1.4. Struktura przedmiotowa handlu międzynarodowego	63
1.5. Wpływ ugrupowań integracyjnych na strumień handlu międzynarodowego	68

2. Międzynarodowa wymiana usług (<i>Wioletta Niemiec</i>)	76
2.1. Pojęcie usługi. Rodzaje świadczenia usług	77
2.2. Międzynarodowe przyptywy usług – analiza statystyczna	80
2.3. Bariery międzynarodowej wymiany usług	94
2.4. Liberalizacja handlu usługami	95
2.5. Skutki liberalizacji sektora usług	97
3. Transport międzynarodowy (<i>Monika Paradowska</i>)	99
3.1. Główne tendencje w transporcie międzynarodowym na początku XXI wieku	100
3.2. Rola poszczególnych gałęzi transportu w handlu międzynarodowym	102
Rozdział III	
Handel międzynarodowy jako czynnik rozwoju gospodarczego	125
1. Handel międzynarodowy jako czynnik rozwoju gospodarczego – teoria i praktyka (<i>Dominik Kopiński</i>)	125
2. Rola handlu zagranicznego w rozwoju gospodarczym państw słabo rozwiniętych na przykładzie Afryki Subsaharyjskiej (<i>Dominik Kopiński</i>)	133
2.1. Afryka Subsaharyjska – stan obecny	133
2.2. Handel i rozwój. Współczesne wyzwania dla Afryki	134
2.3. Marginalizacja i przyczyny słabości afrykańskiego handlu	137
2.4. Problem niskiego stopnia dywersyfikacji eksportu	139
2.5. Lokalizacja geograficzna i koszty transportu	141
2.6. Polityka handlowa	144
3. Rola handlu zagranicznego w rozwoju gospodarczym państw rozwijających się na przykładzie Ameryki Łacińskiej (<i>Anna Rabiega</i>)	149
4. Handel zagraniczny jako czynnik rozwoju gospodarczego Chińskiej Republiki Ludowej – próba oceny (<i>Wioletta Niemiec</i>)	160
4.1. Charakterystyka gospodarki chińskiej	160
4.2. Międzynarodowa wymiana towarowa ChRL	167
Rozdział IV	
Współczesny protekcjonizm	181
1. Pozataryfowe bariery w handlu międzynarodowym (<i>Mariusz Niemiec</i>) ...	181
2. Formy wspierania handlu międzynarodowego (<i>Dominika Brzęczek</i>) ...	189
2.1. Pojęcie, zakres i przesłanki polityki proeksportowej	191
2.2. Instrumenty polityki proeksportowej	194

2.3. Międzynarodowe uregulowania prawne w sferze instrumentów finansowych wspierania eksportu	222
2.4. Polityka proeksportowa w Unii Europejskiej	227
3. Subsydia w handlu międzynarodowym (<i>Dominika Malchar</i>)	233
3.1. Subsydia – zarys teoretyczny	233
3.2. Poziom subsydiów na świecie	236
3.3. Rola i oddziaływanie subsydiów w rolnictwie	245
3.4. Subsydia eksportowe w sektorze rolnym	250
4. Standardy narodowe a handel międzynarodowy (<i>Dominika Brzęczek</i>) ...	255
4.1. Standardy narodowe jako pozataryfowe instrumenty polityki handlowej	256
4.2. Pojęcie i istota standardów	257
4.3. Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu – Porozumienie TBT	259
4.4. Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych – Porozumienie SPS	262
4.5. Standardy narodowe i ich wpływ na handel międzynarodowy ...	263
4.6. Przykłady standardów narodowych	272
5. Ekoprotekcyjizm (<i>Mariusz Niemiec</i>)	279
5.1. Pozataryfowe, ekologiczne instrumenty zagranicznej polityki ekonomicznej	280
5.2. Przegląd statystyk	283
5.3. Aspekty jakościowe	285
5.4. Fakultatywne wymogi środowiskowe	287
5.5. Analiza przypadków	290
Rozdział V	
Nowe trendy i formy handlu międzynarodowego	299
1. Handel międzynarodowy i bezpośrednie inwestycje zagraniczne (<i>Mariusz Niemiec</i>)	299
1.1. Substytucyjność i komplementarność bezpośrednich inwestycji zagranicznych	302
1.2. Efekt kreacji i efekt przesunięcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych	306
1.3. Inwestycje w sektorze usług	310
2. Strefy produkcji eksportowej – <i>export processing zones</i> (<i>Anna Rąbiega</i>) ...	315
2.1. Rys historyczny i sytuacja obecna	317
2.2. Korzyści i koszty funkcjonowania strefy produkcji eksportowej ...	322

3. Międzynarodowe przepływy własności intelektualnej (<i>Anna Rabięga</i>) ...	327
3.1. Międzynarodowa ochrona własności intelektualnej	328
3.2. Kontrowersje wokół kwestii ochrony własności intelektualnej ...	331
3.3. Globalne tendencje w obszarze międzynarodowych przepływów własności intelektualnej	334
3.4. Możliwości reformy systemu międzynarodowych przepływów własności intelektualnej	337
4. Handel elektroniczny w gospodarce światowej – wybrane aspekty (<i>Marek Wróblewski</i>)	341
4.1. Infrastruktura gospodarki elektronicznej	342
4.2. Światowa Organizacja Handlu i handel elektroniczny	349
4.3. Handel elektroniczny	351
5. Koncepcja handlu sprawiedliwego (<i>Konrad Czernichowski</i>)	358
5.1. Standardy i zasady działania sprawiedliwego handlu	359
5.2. Powstanie i ewolucja sprawiedliwego handlu	361
5.3. Struktura instytucjonalna	362
5.4. Skala działalności	366
5.5. Perspektywy rozwoju	369
5.6. Funkcjonowanie sprawiedliwego handlu w Niemczech na przykładzie El Puente	370
5.7. Bilans działalności sprawiedliwego handlu w Polsce	372
Bibliografia	377